

**ความต้องการของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์
ขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต**
**The needs of nursing students during practice
In the Intensive Care Unit**

ปิติณัฐ ราชภัคดี

อาจารย์กลุ่มวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

e-mail: pitinutthon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความต้องการของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี จำนวน 126 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบ่งเป็น ส่วนที่1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการขณะฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต แบบสอบถามประกอบด้วย ความต้องการ 3 ด้าน ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการดูแล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และหาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาลสูงสุด ($\bar{x} = 4.68$, $SD = 0.469$) รองลงมา คือ ด้านการดูแล ($\bar{x} = 4.53$, $SD = 0.513$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.49$, $SD = 0.529$) ตามลำดับ และผลการศึกษาความต้องการรายข้อพบความต้องการรายข้อสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การดูแลและการใช้เครื่องช่วยหายใจ ความยิ้มแย้มแจ่มใส การอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้น การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง และความยุติธรรม ตามลำดับ และความต้องการรายข้อน้อยสุด 5 อันดับแรก คือ บรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ความเป็นส่วนตัวในการ conference ระยะเวลาในการ Pre-Post Conference เหมาะสม การมอบหมายงานในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล และเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ มีความทันสมัย ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ พัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 บนหอผู้ป่วยวิกฤตให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

คำสำคัญ: ความต้องการของนักศึกษา ปฏิบัติการพยาบาล หอผู้ป่วยวิกฤต

Abstract

This descriptive study aimed to study the needs of nursing students during practice in the intensive care unit. The participants of the study were 126 sophomore-nursing students in Adult and Geriatric Nursing Practicum II studying at Ratchathani University Udonthani campus. The tool used in this study were: 1) personal data 2) the need of nursing practice in the intensive care unit questionnaire consisting of three domain including nursing skill, environmental and clinical teachers/ preceptor. The content validity of the developed questionnaires were verified by three experts. The Cronbach's Alpha Coefficient were 0.89 respectively. Data were analyzed using descriptive statistics.

The results showed that while the nursing practice on the intensive care unit ranking from the highest to lowest level were need of nursing skill ($\bar{x} = 4.68$, SD = 0.469), clinical teachers/preceptor ($\bar{x} = 4.53$, SD = 0.513) and environmental ($\bar{x} = 4.49$, SD = 0.529). The highest ranked needs five sub - item were care and use the ventilator, being smiling, basic EKG readings, advanced cardiovascular life support and the fair. The lowest ranked needs five sub-item were atmosphere is conducive to nursing practice, privacy for conference, Period of time to pre-post conference, assignments in nursing practice and instruments and medical equipment are modern. Findings from the study would be a guide for nursing educators to develop and improve teaching and learning in the course of Adult and Geriatric Nursing Practicum II to appropriate and the consistent with the needs of nursing students.

Keywords: The needs of the students, nurses, clinical practice, intensive care unit

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์มีความแตกต่างจากวิชาชีพอื่น โดยที่การศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นการจัดการศึกษาที่เตรียมพยาบาลให้เป็นผู้ที่มีความสามารถ ทั้งในด้านวิชาการ และมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามลักษณะของวิชาชีพ การเรียนทางด้านวิชาชีพการพยาบาลจึงเป็นการเรียนที่เน้นหนักทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในการศึกษาภาคปฏิบัตินักศึกษาจะต้องขึ้นไปฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล นักศึกษาต้องอาศัยความรู้ทั้งศาสตร์และศิลปะ ในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึก การประเมินปัญหาของผู้ป่วย การดูแลผู้ป่วย การวางแผนการพยาบาล ตลอดจนการทำหัตถการต่างๆ ซึ่งทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง มีการประยุกต์ใช้ความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกันทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในทักษะการปฏิบัติ สติปัญญาและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 เป็นรายวิชาที่จัดประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต (ICU) โดยเป็นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวม โดยใช้กระบวนการพยาบาล ทฤษฎีการสูงอายุ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ดูแลและฟื้นฟูสุขภาพ บุคคลวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ที่มีภาวะเจ็บป่วยวิกฤตและเจ็บป่วยด้วยโรคที่ซับซ้อน ผู้ป่วยที่ใส่เครื่องช่วยหายใจ ผู้ป่วยที่มีสัญญาณชีพไม่คงที่ และการดูแลผู้ป่วยวิกฤตก่อนและหลังผ่าตัด และสภาพแวดล้อมของหอผู้ป่วยวิกฤตจะมีลักษณะเฉพาะ ในด้านความซับซ้อนของปัญหาสุขภาพของผู้ป่วย วิธีการรักษา อุปกรณ์เครื่องมือ นวัตกรรมทางการแพทย์ที่ซับซ้อนและทันสมัย ดังนั้นเมื่อนักศึกษาพยาบาลต้องมาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่บนหอผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยละ 3 สัปดาห์ ฝึกในหอผู้ป่วยวิกฤต คือ ศัลยกรรม และอายุรกรรม รวมเป็น 6 สัปดาห์ ซึ่งจะมีทักษะการปฏิบัติการดูแล และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน อาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต

ในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยวิกฤต มีปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดผลดีต่อนักศึกษาพยาบาลในการฝึกปฏิบัติงานให้ดี และทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ คือ สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน การฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆที่ยากและซับซ้อน ผู้ป่วย บุคลากรในทีมสุขภาพ และอาจารย์นิเทศ/อาจารย์พี่เลี้ยงหรือพยาบาลประจำการ ที่รับผิดชอบในการดูแลนักศึกษาขณะปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยวิกฤต รวมถึงความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติของอาจารย์นิเทศ/อาจารย์พี่เลี้ยงหรือพยาบาลประจำการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นากลาและเอมมาล (Naglaa & Amal, 2015) ที่ศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมบนหอผู้ป่วยวิกฤตและฉุกเฉิน และอาจารย์นิเทศ/อาจารย์พี่เลี้ยง หรือพยาบาลประจำการ ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลมีผลทำให้นักศึกษามีความเครียดในปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับสูง เนื่องจากต้องดูแลผู้ป่วยตามสภาพจริงที่มีปัญหาซับซ้อน อาจารย์พยาบาล/อาจารย์พี่เลี้ยงและพยาบาลที่ประจำหอผู้ป่วยที่ขึ้นฝึกปฏิบัติคาดหวังต่อความสามารถของนักศึกษาสูง โดยคาดหวังว่านักศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี รวมถึงการมอบหมายงานของอาจารย์นิเทศ และปริมาณงานพยาบาลบนหอผู้ป่วย และจากการศึกษาของทัสตาน ยิกัน และฮาติพูลู (Tastan, Iyigun, Ayhan & Hatipoglu, 2014) ที่ศึกษาประสบการณ์การฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยวิกฤตของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความวิตกกังวลในการปฏิบัติทักษะทางการพยาบาล ปริมาณการได้รับผิดชอบดูแลผู้ป่วยและการที่ต้องสื่อสารกับผู้ป่วยหนัก ตามลำดับ นอกจากนี้มีการศึกษาที่พบว่าปัจจัยที่นักศึกษารับรู้ และก่อให้เกิดความเครียดในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยวิกฤต ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ และลักษณะเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วย ซึ่งทัศนคติ และพฤติกรรมการแสดงออกของเจ้าหน้าที่พยาบาล ความร่วมมือระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ มีความสำคัญต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลบนหอผู้ป่วยหนัก (Ihlenfeld JT, 2007) สอดคล้องกับการศึกษาของนากลา และเอมมาล (Naglaa & Amal, 2015) และการศึกษาของจาจา มัวยา นาซีและ ฮูตาฟา (Jafar, Muayyad, Nazih & Huthaifa, 2015) ที่พบว่า นักศึกษาจะมีความเครียดน้อยลง ถ้าอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ เข้าใจ เห็นใจให้ความรู้ ให้การดูแลแบบเอื้ออาทร และมีสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญ

ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดี และฝึกปฏิบัติทักษะได้อย่างมั่นใจมากขึ้น นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาทางคลินิก การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติ จะช่วยส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติ และพัฒนาการด้านการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาให้การพยาบาลได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ (มณฑาทิพย์ ลิ้มทองกุล และประนอม ภูศรีทอง, 2552)

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์รายวิชา ย่อมต้องการปัจจัยต่างๆที่จะส่งผลต่อนักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงาน ทั้งบรรยากาศที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สภาพแวดล้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่หรือบุคคลจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการของนักศึกษาพยาบาลในด้านทักษะการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการดูแล เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานการพยาบาลผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ 2 บนหอผู้ป่วยวิกฤตด้านศัลยกรรมและอายุรกรรมให้มีประสิทธิภาพ เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการรายด้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการรายข้อของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต

คำถามการวิจัย

1. ความต้องการรายด้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤตอยู่ในระดับใด
2. ความต้องการรายข้อของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤตอยู่ในระดับใด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 จำนวน 126 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด เอกสาร และบททวนงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้กรอบวัตถุประสงค์ในการจัดให้นักศึกษาฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต รายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

2. สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา จำนวนนักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ด้าน ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล 28 ข้อ ด้านสิ่งแวดล้อม 10 ข้อ และด้านการดูแล 18 ข้อ มีลักษณะการวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการมากที่สุด

4 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการมาก

3 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการปานกลาง

2 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการน้อย และ

1 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการน้อยที่สุด

และเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.25-5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.41-4.20 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.61-3.40 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.81-2.60 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.80 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามความต้องการของนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์กลุ่มวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ผู้มีประสบการณ์ด้านการสอน/นิเทศวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุบนหอผู้ป่วยวิกฤต จำนวน 3 ท่าน ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index) เท่ากับ 0.82 ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขจากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 10 ราย เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยราชธานี
2. ขออนุญาตทำวิจัยและเก็บข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรถึงคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี
3. ผู้วิจัยแนะนำตัวและพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือ และให้การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัย เปิดโอกาสให้ซักถามในข้อสงสัย และสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมงานวิจัย จากนั้นนักศึกษาพยาบาลลงชื่อในแบบแสดงความยินยอมและแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง
4. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้ง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลความต้องการ ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการดูแล และด้านสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 126 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.3 เพศชาย ร้อยละ 8.7 โดยมีอายุระหว่าง 21-23 ปี โดยนับถือศาสนา พุทธ ร้อยละ 99.2 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 0.8 และจำนวนนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล 5-8 คน/กลุ่ม

ส่วนที่ 2 ความต้องการของนักศึกษาพยาบาลขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต นักศึกษาพยาบาลมีความต้องการรายด้านสูงสุดเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการดูแล และด้านสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการของนักศึกษาพยาบาลขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤตรายด้าน (N=126)

ความต้องการของนักศึกษา	\bar{x}	SD
ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล	4.68	.469
ด้านการดูแล	4.53	.513
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.49	.529

เมื่อพิจารณาความต้องการของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การดูแลและการใช้เครื่องช่วยหายใจ (ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล) ความยิ้มแย้มแจ่มใส (ด้านการดูแล) การอ่านและแปลผล EKG เบื้องต้น (ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล) การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง (ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล) ความยุติธรรม (ด้านการดูแล) ตามลำดับ ส่วนความต้องการน้อยสุด 5 อันดับแรก คือ บรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (ด้านสิ่งแวดล้อม) การเป็นแบบอย่างที่ดี (ด้านการดูแล) ระยะเวลาในการ Pre-Post Conference เหมาะสม (ด้านสิ่งแวดล้อม) เครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์มีความทันสมัย (ด้านสิ่งแวดล้อม) และการมอบหมายงานในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (ด้านการดูแล) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการรายข้อ 5 อันดับสูงสุด-น้อยสุด (N=126)

รายข้อ	ความต้องการของนักศึกษา	\bar{x}	SD
5 อันดับสูงสุด			
1	การดูแลและการใช้เครื่องช่วยหายใจ (ด้านทักษะปฏิบัติ)	4.77	.423
2	ความยิ้มแย้มแจ่มใส (ด้านการดูแล)	4.67	.506
3	การอ่านค่าและแปลผล EKG เบื้องต้น (ด้านทักษะปฏิบัติ)	4.64	.481
4	การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง (ด้านทักษะปฏิบัติ)	4.63	.483
5	ความยุติธรรม (ด้านการดูแล)	4.60	.491
5 อันดับน้อยสุด			
1	บรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (ด้านสิ่งแวดล้อม)	4.44	.545
2	เป็นส่วนตัวในการ Conference	4.47	.517
3	ระยะเวลาในการ Pre-Post Conference เหมาะสม (ด้านการดูแล)	4.48	.517
4	การมอบหมายงานในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (ด้านการดูแล)	4.52	.502
5	เครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์มีความทันสมัย (ด้านสิ่งแวดล้อม)	4.54	.516

สรุปผลวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับความต้องการรายด้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความต้องการรายด้านสูงสุด คือ ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการดูแล และด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

2. ระดับความต้องการรายชื่อของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการรายชื่อสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การดูแลและการใช้เครื่องช่วยหายใจ (ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล) ความยืดหยุ่นแฉ่งใน (ด้านการดูแล) การอ่านและแปลผล EKG เบื้องต้น (ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล) การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง (ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล) ความยุติธรรม (ด้านการดูแล) ตามลำดับ ส่วนความต้องการน้อยสุด 5 อันดับแรก คือ บรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (ด้านสิ่งแวดล้อม) การเป็นแบบอย่างที่ดี (ด้านการดูแล) ระยะเวลาในการ Pre-Post Conference เหมาะสม (ด้านสิ่งแวดล้อม) เครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์มีความทันสมัย (ด้านสิ่งแวดล้อม) และการมอบหมายงานในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (ด้านการดูแล) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาล เนื่องจากเป็นครั้งแรกของนักศึกษาที่ได้ฝึกทักษะปฏิบัติการบนหอผู้ป่วยวิกฤตที่มีความซับซ้อนของปัญหาสุขภาพของผู้ป่วย และมีการเปลี่ยนแปลงอาการที่รวดเร็ว วิธีการรักษา อุปกรณ์เครื่องมือ นวัตกรรมทางการแพทย์ที่ซับซ้อน และทันสมัย ทำให้นักศึกษามีความต้องการในด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ การดูแลและการใช้เครื่องช่วยหายใจ และการอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจ การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูงมากที่สุด เนื่องจากในหอผู้ป่วยวิกฤตผู้ป่วยส่วนใหญ่ใช้เครื่องช่วยหายใจ และมีการบันทึกติดตามคลื่นไฟฟ้าหัวใจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในผู้ป่วยวิกฤตมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง ซึ่งเป็นทักษะปฏิบัติที่กำหนดให้นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยวิกฤต ดังนั้นควรมีการทบทวนสาระสำคัญของเนื้อหาวิชาก่อนการฝึกปฏิบัติโดยให้ครอบคลุมตามลักษณะของรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 โดยแบ่งกลุ่ม และให้นำเสนอ และฝึกทักษะปฏิบัติในห้องฝึกปฏิบัติการโดยจำลองสถานการณ์เป็นหอผู้ป่วยวิกฤต การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ใช้ในหอผู้ป่วยวิกฤต ก่อนการฝึกปฏิบัติงานจริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีดาวรรณ บุญมาก, กรรณิกา อำพนธ์, ศรีสกุล เฉียบแหลม และปัทมา บุญช่วยเหลือ (2558) ที่ศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกต่อความรู้ และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตของนักศึกษาพยาบาล ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยความรู้ด้านการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต และค่าเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต สูงกว่าก่อนได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติการพยาบาล

ด้านการดูแลนักศึกษาจากผู้สอน ในขณะที่ฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยวิกฤต นักศึกษามีความกลัวว่าจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา กลัวว่าผู้ป่วย ญาติ หรือบุคลากรอื่นๆในทีมสุขภาพ จะไม่ให้ความร่วมมือในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษาจึงต้องการผู้คอยให้การช่วยเหลือชี้แนะ และสนับสนุนในการฝึกทักษะปฏิบัติงานจากอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และพยาบาลประจำการ โดยนักศึกษาต้องการผู้ที่มีสัมพันธภาพที่ดี มีความยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อให้เกิดความกล้าแสดงออกทางด้านความคิดและการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยวิกฤตของนากลาและเอมาล (Naglaa & Amal, 2015) และ จาจา มัวยา นาซิ และ ฮูตาฟา (Jafar, Muayyad, Nazih, Huthaifa, 2015) พบว่า นักศึกษาพยาบาลจะกล้าปฏิบัติทักษะทางการพยาบาล กล้าถามและขอคำแนะนำ ถ้าอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ มีความยิ้มแย้มแจ่มใส เข้าใจ เห็นใจให้ความรู้ ให้การดูแลแบบเอื้ออาทร และมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา ทำให้ลดความวิตกกังวล ความเครียด นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดี และฝึกปฏิบัติทักษะได้อย่างมั่นใจมากขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องการให้อาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ มีความยุติธรรมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงาน โดยในการประเมินผลต้องไม่เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของนักศึกษากับพยาบาลประจำการ และไม่ประเมินโดยใช้ความรู้สึกส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเว็บและเช็คสเปียร์ (Webb & Shakespeare, 2008) ที่พบว่าอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ บางคนประเมินนักศึกษาจากการมีสัมพันธภาพที่ดีส่วนตัว นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ จะได้รับการประเมินต่ำกว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพที่ดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ เฮลมิเนน และคณะ (Helminen & et.al, 2016). ที่ศึกษา พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ มีความไม่เข้าใจในการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษานักศึกษาพยาบาล และยังพบว่ามีอาจารย์พี่เลี้ยง พยาบาลประจำการ บางท่านให้คะแนนสูงกว่าการปฏิบัติจริง ดังนั้นอาจารย์พี่เลี้ยงต้องการได้รับการอบรมความรู้ด้านการสอนก่อนที่จะได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ทำหน้าที่ได้ดีและเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของรุ่งทิพย์ พรหมบุตร และวริศศักดิ์ อภิพัฒน์กานต์ (2550) ที่พบว่าความร่วมมือระหว่างพยาบาลประจำและอาจารย์นิเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก โดยช่วยให้เกิดผลดีต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา

ส่วนความต้องการน้อยที่สุด 5 อันดับ คือ บรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ความเป็นส่วนตัวในการ conference ระยะเวลาในการ Pre-Post Conference การมอบหมายงานในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล และเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์มีความทันสมัยเหมาะสมตามลำดับ เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ความต้องการในด้านบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลน้อยที่สุด เนื่องจากขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลนักศึกษาพยาบาลจะอยู่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของอาจารย์พยาบาล อาจารย์พี่เลี้ยงและพยาบาลประจำการ เพื่อคอยให้ความรู้ ชี้แนะแนวทาง และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษา มณฑาทิพย์ ลิ้มทองกุล และประนอม ภูศรีทอง (2552) การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติ จะช่วยส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติ และพัฒนาการ

ด้านการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาให้การพยาบาลได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ รองลงมาเป็นความ เป็นส่วนตัวในการ conference ทั้งนี้อาจเนื่องจากแหล่งฝึกได้มีการจัดเตรียมสถานที่สำหรับการเรียนการสอน ในการฝึกปฏิบัติที่ดี มีห้อง conference เป็นสัดส่วน ในการทำ pre-post conference ส่วนความต้องการ ด้านระยะเวลาในการ Pre-Post Conference เหมาะสม อาจเป็นเพราะก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติอาจารย์พยาบาล อาจารย์พี่เลี้ยงและพยาบาลประจำการ ได้มีการทำข้อตกลงตกลงและกำหนดเวลาในการ pre-post conference แล้ว ส่วนความต้องการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์มีความทันสมัย เนื่องจากเป็น หอผู้ป่วยวิกฤตจึงทำให้มีอุปกรณ์เครื่องใช้ทางการแพทย์ที่ซับซ้อน และทันสมัย จึงทำให้นักศึกษามี ความต้องการด้านการใช้เครื่องมือ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นากลาและเอมัล (Naglaa & Amal, 2015) ที่ศึกษาพบว่า อุปกรณ์เครื่องใช้ในหอผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉิน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความเครียดในการฝึก ปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ดังนั้นอาจารย์ผู้ประสานรายวิชา จึงควรมีการจัดเตรียมความพร้อม ฝึกการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ในผู้ป่วยวิกฤต อาจทำในห้องฝึกปฏิบัติการหรือขอความร่วมมือจากแหล่งฝึก ไปดูงานและฝึกการใช้เครื่องมือก่อน เพื่อให้เกิดทักษะ ความมั่นใจและความคุ้นชินในการใช้งาน เมื่อพิจารณา ความต้องการในการมอบหมายงานมีความต้องการต่ำสุดรองจากเครื่องมืออุปกรณ์ คือ การมอบหมายงานใน การฝึกปฏิบัติการพยาบาล ได้แจ้งสิ่งที่นักศึกษาจะต้องได้และบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในคู่มือฝึก ปฏิบัติงาน นักศึกษาทราบในสิ่งที่ต้องปฏิบัติ แต่ในบางครั้งนักศึกษาอาจได้รับการมอบหมายงานเพิ่มขึ้นจาก ที่กำหนดไว้จากพยาบาลประจำการ อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์พยาบาล ทำให้นักศึกษามีความต้องการให้ลด งานที่ทำในหอผู้ป่วยวิกฤต ร่วมกันนักศึกษาต้องลงมาเรียนรายวิชาทฤษฎีในวันศุกร์และต้องส่งงานวิชาปฏิบัติ ในวันศุกร์เป็นผลทำให้ทำงานไม่ทันและนำงานไปทำในช่วงเวลาเรียนรายวิชาทฤษฎี ดังนั้น อาจารย์พยาบาล อาจารย์พี่เลี้ยงและพยาบาลประจำการต้องมีการประชุมร่วมกัน เพื่อตกลงกันและกำหนดงานที่จะต้อง มอบหมายให้นักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยวิกฤต

ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการเรียนการสอน

1.1 ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติควรวางแผนร่วมกันเพื่อหาแนวทางใน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อม ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชา

1.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาพยาบาลได้ทบทวนความรู้และทักษะก่อนการ ฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ ทักษะ และมีความพร้อมในการฝึกภาคปฏิบัติเพิ่มขึ้น

2. ด้านวิจัย ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาใน การฝึกภาคปฏิบัติ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยราชธานีที่สนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ศรีสกุล ฉะชัยแหลม, กรรณิกา อำพนธ์, ปรีดาวรรณ บุญมาก และปัทมา บุญช่วยเหลือ (2558). ผลของการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก ต่อความรู้และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี, *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี*, 26(2), 44-51.
- มณฑา ลิ้มทองกุล. (2552). ความต้องการของนักศึกษาขณะขึ้นฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาลในหน่วยตรวจผู้ป่วยนอก. *รวมอธิบดีพยาบาลวารสาร*, 10(5), 205-236.
- รุ่งทิพย์ พรหมบุตร. (2552) .การพยาบาลด้วยความเอื้ออาทรของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น ในการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 3 ตามการรับรู้ของผู้รับบริการ .*วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น*. 4(2).1-15.
- Ihlenfeld JT, (2007). Precepting student nurses in the intensive care unit. *Dimens Crit Care Nurse*, 26(6), 249-52.
- Jafar A, Muayyad M, Nazih A & Huthaifa A. (2015). Nursing Student’s Experiences in Critical Care Course : A Qualitative Study. *Journal of Intensive and Critical Care*, 1(2), 1-7.
- Naglaa A & Amal I. (2015). Assessment of critical care nursing student’s stressor and coping strategies during clinical practice in intensive care and emergency units, *AAMJ*, 13(4), 1-39.
- Tastan S, Iyigun E, Ayhan H & Hatipoglu S. (2014). Experiences of Turkish undergraduate nursing students in the intensive care unit. *Collegian*, 22,117-123.
- Webb C & Shakespeare P. (2008). Judgements about mentoring relationships in nurse education. *Nurse Educ Today*, 28(5), 563-571.